

Nro. 51.

A' FELS. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Junius 27-ik napján
1806-ik elztendőben.

B é t s.

A' *Schelmetzen* Május' 28-kán történt nagy égés egy zsemjesütőnek konyháján a' szolgáló léányok vi-
gyázatlansága által okoztatott. A' tűznek hirte-
len való terjedése oly nagy vólt, hogy az elégett
35 házakat egy óránál kevesebb idő alatt elbori-
totta a' láng; sem a' házak' fedeleiknek leverette-
tése, sem a' tűzoltó vízedények meg nem gátolhat-
ták a' tűz' terjedését, sőt ezen edények között is
oda égett kettő. Az elégett nagyobb épületek kö-
zött van, a' Német nagy templom három tornyai-
val, a' szép parokhia, a' Kegyes atyák Klastroma,
az oskolaépület a' theatrommal, a' városfakészü-
leteinek magazinuma, 's a' Kamara udvara, a' mely

több mint 600 négyszeg ölnyi helyen feküdt. Készszeny és 3 férfiú embert is meg ölt, és sokakban kárt tett a' tűz.

Frantzia Birodalom.

A' Hollandiai Királyi Konstitútzio egész való sága szerént ennyiben áll: —

„*Napoleon* ö Felsége Frantziák Császárja és Olasz Király, és azon fő hatalmú Rendek gyűlése, a' kik a' Batava Respublika képit visélik, a' Nagypenzionarius ö Exc.jának elöl ülése alatt 's a' Státustanáts, Ministerek, és Státustitoknokok jelenlétiben, gondolóra vévén — 1)ször, hogy az emberi közönséges vélekedésre nézve, Európának jelenlévő intézetei között, a' bizonyos állandóság nélkül való Országlás módja, azon czélt, a' mellyre nézve fel állittatott, el nem érheti — 2)ször, hogy az olyan Országló-fő a' ki bizonyos idő szakaszok szerént változni fogna, benn Hollandiában az egyenetlenségnek kútfeje, kinn pedig a' Hollandiával barátságos Hatalmasságok egymásközött való veszekedésinek tárgya lenne — 3)ször, hogy azon dolgoknak tsendes birhatásokért, a' mellyek a' népnek kedvesek, tudni illik az ö vallása, törvényei, politikai-függetlensége, és polgári szabadsága, tsak az örökös következés szerént való Országlás módja szolgálhat néki bizonyos kezességül — 4)szer, hogy a' népnek igen nagy boldogsága van fel függesztetve attól, ha olyan hatalmas védelmezőre találhat, a' ki alatt szorgalmatos mesterségeit szabadon gyakorolhatja, 's birtokait, kereskedésit, és koloniáit meg tarthatja — 5)szer, hogy Fr. országnak igen szükséges a' Hollandiai nép javára, a' Hollandiai Státus boldogságára 's Konstitútziojának állandóságára vigyázni, mind a' maga Esza-

ki határaitra való tekintetből, a' mellyek semmi oltalmazó várakkal meg erősítettve nintsenek, mint pedig közönséges politikai princzipiumaira nézve, telyes hatalmú Ministereket neveztek - ki t. i: — a' Fr. Császár és Olasz Király a' maga külső dolgokra ügyelő Ministerét, Nagy Kamarás urat, a' Betsület-legió Nagy czimeresét, 's a' Pruszsiai veres és fekete Sas és a' Bavariai Sz. Hubert Rendek Ritterét *Talleyrand* Moritz Károly urat: a' Batavus részről pedig a' Nagypenzionárius úr ö Exc ja a' Batava Respublika Hadiministerét és Viceadmiralissát a' Fr. Betsület-legió nagy sasos vitézzét, *Verhuel* Henrich Károly; Finántz minister *Gogel* Izsák; nemzeti képviselő *Styrum* János; Státustanátsos *Six* Wilhelmus; 's végre a' Frantzia udvarnál lévő Batavus Követ 's a' Betsület-legió nagy sasos vitézze *Brantsen* Gerard urakat nevezték ki, a' kik is az ö telyes hatalmokról szolló leveleiket költsönösön által tserélvén, a' következő tzikkelyekben egygyeztek-meg: —

- „1) Tzikkely. Napoleon Császár és Király mind a' maga mind örökösei nevekben kezességet vállal Hollandiának örök időkre, az ö Konstituzió szerént való jussai, függetlensége, 's a' föld' golyobissának két fél-részein találtató minden birtokai, politikai polgári és vallás béli szabadsága megtartatások eránt, a' fenn álló törvényekkel megegyezőleg, valamint szintén az adófizetés' dolgában való minden kivétetődésnek eltöröltetése eránt is —
- 2) Tz. A' Batava Respublika fő hatalmasságú Képviselői által forma szerént való módon tétetett kéresre, a' melynek foglalatja é vólt, hogy Napoleon Lajos Princz, Hollandiai örökös és konstituzió szerént való Királya neveztessek és koro-

náztassék, bételyesíti ő Felsége ezen kívánságot 's hatalmat ad Napoleon Lajos Princznek arra, hogy a' Hollandiai Koronát elfogadja, azt, valamint maga úgy maradékai, a' természeti törvényes és a' fiúágon való első szülöttségikövetkezésnek rendje szerént bírják, az aszszonyoknak és maradékaiknak kiszorításokkal. Ezen meghatalmaztatás szerént, azzal az egész hatalommal és méltósággal bírja *Lajos Princz* ezen Koronát, Királyi Titulus alatt, a' melly hatalom és méltóság azokban a' Konstitutió szerént való törvényekben meghatározatnak, a' melyekért Napoleon Császár kezességet vállalt. Meghatározatnak egyszersmind, hogy a' Frantzia és Hollandiai Koronák soha egy főre ne tétetődhesse-
nek. — 3) Tz. A' Korona' tulajdonait teszik; a) egy kastély Hágában, a' melly a' Királyi lakohely lesz, b) egy kastély az úgy nevezett Berekben (Hága mellett), c) egy más udvar és jóság, a' melynek neve Soestdyk, d) annyi uradalom, a' melynek esztendei jövedelme 500,000 forintra teljen. Ennek felette adjon még néki a' Státus, esztendőnként 1,500,000 Forintot, tizenkét egyenlő részekben hónaponként. — 4) Tz. A' Király' kisebb idejükorában a' Királynét illeti törvényesen az országias. Ha Királyné nem lenne, ezen esetben a' Frantzia Császár nevez, mint a' Császári Familia minden időbéli feje, Régenst; és választja azt a' Királyi Familia tagjai között, ha lesznek: ha pedig nem lesznek, az országbéliek között. — 5) Tz. A' Királyné özvegysége béli idejére kívántató jövedelem mennyiségének, a' házassági kötésben kell mindenkor meghatározatni. A' mostani Királynéra nézve olyan egygyezés tétetett, hogy 250,000 Forintokból álljon ez a' summa, és a' Korona ura-

dalmaiból fizettessék. Ezt kivéven, a' Korona' jövedelmének hátra lévő része két felé osztattassék, 's egygyik fele a' kissebbidejű Király' házára, a' másik fele pedig a' Régenszi költségekre fordittassék. — 6) Tz A' Hollandiai Király örökké nagy méltóságú tisztje (*Dignitáriussa*) legyen a' Frantzia Birodalomnak, *Connetábel* nevezet alatt. Hanem, ha tettzeni fog a' Császárnak, véghez vitetheti az ezen nagy méltósággal összeköttetve lévő foglalatosságokat egy Vice Connetábel által. — 7) Tz. A' Hollandiai uralkodó Ház' tagjai, önnön személyek szerént a' Frantzia Császári Ház' belső elintéztetését ellető, 1806-ban Mártzius 30-kán költ Statutum törvényei alá tartoznak. — 8) Tz. A' Státus' tisztségei, a' Király' személye vagy háza körül való szolgálaton kívül tsak hazafiaknak adattathatnak. — 9) Tz. A' Hollandiai czimer a' régi maradjon, azzal a' külömbséggel, hogy a' Császári Sas által osztodjon 4 táblákra, 's felette legyen a' Császári Sas. — 10) Tz. Azon hatalmasságok között a' kik ezen kötet el intézték, haladék nélkül egy kereskedésbéli kötés is állittassék lábra. Ennek ereje szerént minden időben a' Hollandus alattvalókra leg kedvezőbb tekintet legyen a' Frantzia birodalom kikötőhelyeiben és vidékein. Ö. Cs. Felsége kötelezi magát, hogy az Afrikai Barbarus Fejedelmeknél ki fogja eszközölni, hogy ezek éppen ugy meg betsüljék a' Hollandus zászlokat mint a' Frantzia Császáréit. Ezen Kötésnek Párisban 10 napok alatt helybe kell hagyattatni és költsönösön által kell tseréltetni. Költ Párisban Máj. 24 kén 1806. — „*Talleyrand. Verhuel. Gogel. Styrum. Six. Brantsen.*“

Itt következnek némelyek a' Párisi Monitornek

azon hosszas jegyzései közzül, a' mellyeket tett Anglus Minister Foxnak ezen szavára: — „Nékünk minden tehetségünkkel azon kell lennünk, hogy ezen hadakozásban támadólag dolgozhassunk.

„Fox urnak ezen szavai valósággal rendkívülvalók. Mit ért ő ezen kifejezés alatt: Nékünk minden tehetségünkkel azon kell lennünk, hogy ezen hadakozást támadólag folytathassuk? Mitsoda háború van most a' szárazon? Kik a' szövetségesei Angliának ezen hadakozásra nézve? Pruszszia é? Hanem, ha az Anglia által ez ellen kiadatott nyilatkoztatást jól megolvastuk, láttuk, hogy Anglia, minden Pruszsziái hajóknak elfogattatásokat parantsolja, a' mellyet telyességgel nem lehet a' közöttök való szövetség feltételének tartanunk. Ha Austriát érti Fox úr Anglia' szövetségésének lenni, úgy látszik hogy nem olvasta a' Posoni Kötést. Ho y az Orosz Birodalmat gondolhassa a' maga szövetségésének lenni, azt kell feltennünk, hogy az Orosz Birodalom nem tudja, hogy a' tengereken és Napkeleten leg inkább az Anglusok uradalmától félhet, és hogy az a' méltatlanság, a' melly az Orosz Követséget a' Chinai határszélen érte, az Anglus kereskedő Agenseknek munkájok vólt. Ilyen képpen azt keilene végezetre feltennünk, hogy Fox úr nem tudná még, hogy Cattarót vissza adták az Orosz seregek Austriának; következésképpen a' Frantzia nagy Armadia nem soká meg fogna a' Párisi nagy innepen jelenni.

„Meg kell azt vallanunk, hogy ezt az innepet az Anglusok mesterkedése három hónapokkal késleltette: hanem könnyen megmutathatók, hogy Frantzia országnak ereje ezen hátráltatás által is nevededett, és felvett Systemája erősödött. Igy

esik az, hogy Angliának minden iparkodásai a' mi hasznunkra fordúlnak. Ha azt akarja *Fox* úr jelenteni ezen szavai által, hogy addig nem akar békességet tsinálni, míg azt vissza nem nyeri, a' mit a' száraz földön elvesztett, t. i. míg Szövetséges Belgiumot, Velentzét, Nápolyt, &c, vissza nem állítja: így nem nagy vigasztalást fog szerezni azoknak, a' kiknek Anglia adós. Akár milyen jó katoná legyen maga *Windham* úr, még sem gondolhatja, hogy ezen céljának elérhetésére húsztáborozásnál kevesebb kivántassék. Ha tsak az egyenesen Anglia által okoztatott szerentsétlenségeket fontolja is meg, még is elégséges okokat találhat arra, hogy a' Hatalmasságok a' véle való öszszeszövetkezéstől idegenkedjenek. Az Anglus Orátorok beszédéből azt kellene ki hoznunk, hogy az ő ujjkatona Systemájok mindent meg fog változtatni. Melly szegénység! A' tsupa Anglus fegyveresek egy században sem tsináltak az Europai szárazon semmi nevezetes figurát, &c. —

Ezen szavainak meg világosítására elő hordja a' *Moniteur* az Anglusoknak a' száraz Europa ellen tett minden expeditziójikat egész a' mult ősön történt Hannoverai expeditziójókig, azt mondván, hogy onnan való visszameneteleket is a' Pruszsziai Királynak köszönhetik, a' kivel még is ily kevés kedvezéssel bánnak, hogy hajóit elfogdostatják, &c. Az után így folytatja szavait a' *Monitör*:

„Ha vóltanak is Angliának 14-ik és 15-ik *Lajos* Fr. Királyoknak idejekben feles fegyveres seregei, nem lehet az akkori időről a' mostanira semmi következtést tsinálni. Akkor nem vóltak Angliának olyan szélesen kiterjedő koloniái mint most vannak, Akár melly nagy számú sereggel

bírna, mind a' maga koloniáiba kellene azt széllyel küldözni. Napkeleti vagy Nagy Indiában negyven, Napnyugoti Indiában tíz, Máltában két, Gibraltárban hasonlóképpen két, &c, Regementeket kéntelenítettik tartani. Egy 9 millió emberekből álló nemzet, a' melly a' két Indiákba az ott lakó nemzetek, Feketék és Kanadaiak 's a' sárga hideg ellen leg alább ötven Regementeket kénszerítettik küldeni, nem tarthat fegyveres erőt Európában, Ilyen körülállások között veszt pedig el Anglia Hannoverának elvesztése által 20 ezer fegyvereseket örökösön, &c. &c. —

Továbbá felveszi a' Monitör az Anglusok magokviseletit a' feljebb való Koalitziók alatt. — „Az elsőnek alkalmazhatóságával (úgy mond), a' helyett hogy az Europai száraz földnek segedelmire jöttek volna, St. Domingót, Porto Riccót, Guadaloupét, és Martiniquét támadták meg. A' második Koalitzió alatt Egyiptomba nem a' Marengói térségre, a' harmadik alatt mentek a' Jó reménség' fokához, a' helyett hogy leg feljebb 10 ezer embert szállítottak volna ki Nápolynak segedelmire. De nem kell gondolni, hogy Anglia magát így viselve, rosszúltselkedne: mert nem tselekkhetik más képpen. Az Anglus nemzetről meg kell vallani, hogy jó katona: hanem kétséggkívül a' Frantzia nemzettől sem tagadja meg senki a' katoná tüzet. Tsak az ő népességekre nézve van igen nagy különbség közöttök; ezen tekintetben olyan az Anglus sereg a' Frantzia sereghez képpest, mint az egy a' háromhoz képpest: még pedig, hogy tsak ez a' mérték is fenn maradhasson közöttök, meg kívántatik, hogy Angliának a' két Indiákon ne legyen szüksége ötven Regementekre, és a' 150,000

hajós legények számát leg alább fél ennyire szállítsa-le, &c.

Olasz Ország.

Maylandból Jun. 7-kén. A' Frantzia seregek a' Gen. *Lauriston* vezérlése alatt a' Napoleon Császár' nevében elfoglalták Május 27-kén Ragusa városát és a' Respublika egyéb vidékeit. Célját és indító okait ilyen hirdetés által nyilatkoztatták a' nevezett Generális — „

„A' Frantzia ország' ellenségéhez a' Raguzai Respublika által bizonyított sok féle kedvezések, ennek erántunk való ellenséges indulatját kinyilatkoztatták, a' melly annyival veszedelmesebb, hogy a' barátság és neutralisság' színlése alatt, rejtette el magát. A' Frantzia seregeknek Dalmatziába való bészállások, nem hogy változást okozott volna ezen veszedelmes indulaton, hanem még új alkalmatosságul szolgált ellenségeinknek arra, hogy Raguzához való befolyásokat annál inkább gyakorolják, a' mellyet, akár mi vólt legyen is erre a' Raguzai előljárók' indító oka, Napoleon Császár meg nem szenvedhetett. Méltósága kívánta, hogy a' neutralitással ily kevéssé egygyező intézeteknek gátat tegyen. Ehez képpent én a' Császár parantsolatja szerént Raguzát el foglalom, olyan nyilatkoztatással mindazonáltal, hogy ő Császári Felsége kész leszen ennek függetlenségét és neutralisságát azonnal megesmérni, mihelyest az Orosz fegyveres nép Albaniát, és Korfut a' több Ex-Velentzei szigetekkel egyetemben, az Orosz hajós sereg pedig az Albaniai partokat, szabadon hagygyák 's onnan egészszen eltávoznak. Én a' lakosoknak oltalmat igérek, a' törvényeket, tulajdont, és fenn-

álló rendtartásokat tiszteletben tartatom, &c, &c,
 „*Lauriston*, Osztályos vezér, a' Császár
 Adjutánsa és Raguzai Komendáns.

Irtuk volt annak idejében, hogy a' Guastallai Hertzegség *Paulina* Princznének és férjének Princz Borghéznek adattatott. Egy Császári ujj Dekretom, másképpen intézte-el ezen Hertzegségnek állapotját. A' nevezett Princz és Princzné csak a' titulussáttartják meg ezen Hertzegségnek: e' pedig maga az Olasz Királysághoz tsatoltatik. Az Olasz Király 6 millió Lireket fizet érette amazoknak.

A' *Szicziiai* földes-uraságok fegyverbe öltöztették alattvalóikat, hogy magokat az Anglusokkal össze tsatolván, ezekkel egygyüt tsatázzanak a' Frantziák ellen, ha megtalálják próbálni az ide való ki szállást.

Nagy Britannia.

Londonból Jun. 6-kán. A' Generalis *Miranda* expeditziójáról ilyen ujjabb hírek érkeztek Amerikából: — „

A' fegyveres nép, a' mellyet magával el vitt, 3000 emberből áll. *Ogden* és *Smith* nevű Neu-Jorki lakosok voltak leg főbb segédjei, hogy ilyen nagy készületnek embere lehetett. Hogy elébb *Margaretha* szigetét a' Spanyoloktól el vévén, az után Déli Amerikának Terra Firma nevű részében a' *Curacasi* partokra kiszállott, és hogy a' Spanyol Kormányozónak ott nem kevés munkát és foglalatosságot adott, már bizonyos. *Ogden* és *Smith* ellen azonközben a' Washingtonban lévő Frantzia és Spanyol Követek a' Kongresz előtt panaszt tettek, a' kik egyátallyában meg is vallják, hogy Mirandának segítői voltak, hanem azzal mentik magokat, hogy azt gondolták, hogy a' *Miranda* készületei az Amerikai Elöl-

ülő helybe hagyásával történtek. — Generál Miranda nem csak Amerikai hanem éppen Déli Amerikai fiú.

Le nem lehet irni, melly nagy és mely különböző felindulást okozt ez a' Miranda kis expedítzója mind azokban, a' kik vagy féltik vagy örvendik az Amerikai Spanyol kintstárházaknak, gazdag kolóniáknak, az Angluson általlehető bántatásokat. Hogy Miranda eddig is az Anglusok által pénzelt és hajóval nem segítettett volna, nem lehet hinni: ha az ő *Caracasi* expedítzója szerentsés talai lenni, kétség kívül azután még inkább fog fegyveres nép által is segítettetni. — *Trinidad* szigetéről 7 ezer embereknek kívántató fegyvert vitt-el magával. Neu-Yorkból csak az egy *Leander* nevű hajóval evezett-el, hanem *Margareta* szigeténél már 3 nagyobb és 2 kisebb hajókkal jelent-meg.

Az Amerikai Státusok és Spanyolok között való egyenetlenkedést a' mi illeti, e' már most el fog tsendesedni, minthogy a' Frantzia Országlószék közbenjárására általengedte a' Spanyol udvar a' maga *Floridai* tartományait bizonyos summáért az Amerikai szövetséges Státusoknak.

Német Birodalom.

Hannoverából Jun. 10 kén. Vólt urunknak az Anglus Királynak születése napját e. h. 4-kén, sok Klúbjaink (titkos társaságaink) meg innepelték; de csak házi tsendes innepeléssel. — A' Hannoverai vidékeken fekvő seregek, még ugyan meg nem indúltak, hanem parantsolatjok van, hogy olyan készek legyenek, hogy egy óra alatt útnak indulhasanak. Az Északot illető békességnek reménsége naponként enyészni kezdett.

Berlinből Jun. 10-kén. Az Angliával való bé-

kességünk' reménsége egészszen eltünnvén: most már Királyunk is minden iparkodását arra fordította, hogy a' tromfot tromfal üthesse. Swétziával még mind ez ideig folytatta Királyunk az alkudozást: hanem Anglia és Swétzia közöttigen szorosszövettség lévén, ez eránt is nem remélhetjük kívánt végét alkudozásainknak, ha tsak az Orosz Császár közbejövetele nem segít a' dolgon.

Magyar Ország.

Köszögrül Junius 17-dikén. Ezen hónapnak 11-dike itten nevezetes vólt. A' közös öröm tárgyai voltak *Ott* lovas ezeredjének Méltóságos és Nemes Bajnoki. Már előbb való nap béérkezvén Fő Méltóságú Szent-Györgyi *Horvath Zsigmond* Békés Vármegyei Fő Ispány Ur Ő Excellentiája Udvari müzsikusai, az ő magyar gála-ruhájokban, külömbféle fogású serkentő nótáik által gerjesztették az egész várost a' jövendő öröm-napra. — Melly is a' bajnoki érdemek' megjutalmaztatásoknak ditsőségéhez képest méltóképpen fel-tetszvén, ezen Nemes lovas ezeredből a' körül lévő tájan tanyázó 2 Osztály bėjött, és a' külső városban össze sereglett; 's a' lovakról le-szállván, onnét a' belső városi fő templomba ment szép rendel a' szent Mise halgatás végett. A' városban tanyázó egy Svadrony és a' városi fel-fegyverkezett polgár vadász-sereg lobogó zászlókkal és táborig müzsikával szép gála ruhában késérte azt, 's a' Templomhoz érkezvén amazok bé mentek, ezek pedig kinn maradtak. A' szent Mise közben mind a' kinn maradt egy Svadrony Huszárság, mind pedig a' polgári Vadász sereg egynéhányszor apró fegyverekből örömet lött. Így a' buzgóság illendő pompával végeztetvén, mindnyájon azon rendel kitaka-

rodtak. A' Huszárságnak 2 Osztálya lovon, egy svadronya pedig gyalog, lobogó zászlóval, és muzsi a szóval, a' városon alól lévő gyöpségre öszvegyült. A' városi vadász sereg is hasonló pompával oda megjelent. Ottan karét formálván, apró fegyverekből és 7 mozsár ágyukból köszöntés lövetett, melly után a' Méltóságos Szörényi Báró Oberster Úr, a' több Nemes Vármegyékből ezen inepelésre öszvegyült Uraságok, és a' városi község előtt a' katonasághoz egy rövid, de igen fontos, és szívre ható magyar beszédet tartott. Mellyet elvégezvén a' Méltóságos *Chernelházi Chernel Dávid* Udvari Tanátsos, és Præses Úr Ő Nagysága hazafiúi tüzzel tellyes magyar versezetét olvastafel. (Ezen jeles versezet a' jövő árkusban fogtaláltatni).

A' közönségnek éljen kiáltásai, és a' katonai puskázások, és ágyúzások, között előhozta két kadét ezüst tányérokon, egyik az érdem Ereklýéket, a' másik pedig az arany pénzeket. Előjöttek az Érdem-pénzekre méltóvá lett vitézek is, kik közül egy Strázsa Mester, és egy köz legény arany, két Strázsa mester pedig, 3 káplár, és 4 köz legény ezüst Erekléket, ezeken kívül két köz legény 6 aranyakat a' kintstártól, kettő pedig 3 aranyokat a' Nemes ezeredtől vettek vitezségeknék jutalmául.

Azon bajnoki tűz, melly őket a' valódiságra gyulasztotta, olly ditsően mutatta-ki magát rajtok, hogy a' nemes község látván ezen édes Földiiben a' még nem alszékony magyar szikrát, hajdani őseit fel-illecteknek képzelte benne. — Annyival is inkább, minthogy mind az elmondatot bajnoki beszéd, mind a' fel-olvastatott magyar tüzes versezet, és T. T. Keszthelyi László Ő Atyasága által

készült, 's ottan kiosztatott deák vitézi költemény, a' régi ditsőség vissza bájolt világánál, a' mostani vitezség faklyáját mindenek előtt ugra fel lobbantották. A' táborig muzsika nevelte a' lángot. Es mind ezeknek látásán, 's hallásán felbuzdultak a' vitézek, meg indult a' közönség szíve, kinek kinek szemében öröm könnyeknek betses tseppjei rengettek — A' kiosztás után mindenek hasonló pompával a' városba vissza fordultanak. Eljövén az ebéd ideje, az Érdem-pénzes vitézek is Méltóságos Obersterjek által megvendégeltettek. Forró öröm lelkesítette őket, ittak egymás egészségéért, — ittak különösen a' M. Obersteréjért is, mondván, Isten éltesse a' mi vitéz jó Obersterünket, a' ki minket ilyen ditsőségre vezetett. A' többiekről is példásan gondoskodtak az itt való Uraságok: Dellest három órakor a' városi felfegyverkezett sereg a' lövöldöző házba ment ki lobogó zászlóval, villogó fegyverben, a' hol is szabad lövöldözés tartatott. Öt 's hat óra közben *Schnell* kertjében egy 16 lábnyi magasságú levegő hajó eresztetett fél a' magosságba. Ezen napot egy valóságos Nemzeti Innepelésnek lehet nevezni. Mindeneknek képvonásaikon nemes öröm, és olly honnyi érzés látszatott, melly a' hazához, 's Királyhoz vonzó szeretetnek színezés nélkül való ditső bizonyysága. Estve a' nagyobb tántzó palotában az Uraságok, a' kisebbekben pedig a' többi Katonáság, és közönség számára szabad Bálok adattak, mellyekben minden renden lévők kétszeressen érezték 's tapasztalták, ezen nemzeti innepelésnek örömét.

Jelentés,

Az általam már három ízben kiadattatott, és mind eddig széjjel küldözött kisebb és nagyobb

Keresztyén Katekismusok felől alázatosan jelentem mind azoknak kik azon könyvek felől nállam tudakozódtak, hogy a' Distractióval együtt járó sokféle vesződségektől meg szabadúlni kívánván, azokat ki nyomtatás és distractió végett Vátzi Typographus Máramarosi Gottlieb Antal Urnak végképen által adtam, a' kinél rövid időn elégséges Exemplárok fognak találtatni az eddig folyó áron, úgymint a' nagyobbak 24, a' kissebbek 4 xrokon. A' kiknek tehát e' részben szükségek leszzen, betses leveleikkel egyenesen oda folyamodjanak; egyszersmind minden ollyas *Alá-nyomtatók is* kik a' mások meg tsalásával nemtelenül kívánnak és szoktak nyerekedni, ezen Hiradásomat törvényes óltalomúl vegyék tudtokra. Költ Lepsényben Junius 14-dik napján, 1806.

Látzai József,

Ref. Préd. által.

J e l e n t é s:

Kész már *Torna* Vármegyének mappája, a' mellyen a' fenyves, bikkes 's tölgyes erdők is meg vannak egymástól különböztetve, valamint szinte némelly ollyan tárgyak is, úgymint Spanyoljú-akok, Fűrész és Kender-törő-malmok, 's a' t. a' mellyeknek kitapogatásához különösen szolgált a' kedvező szerentse. Ezen igen derék, *Torna* Vármegyének sok természeti ritkaságait, 's egyéb Statistika-tárgyait magában foglaló Mappa már három hónapokkal ez előtt leküldödött az alább megnevezett helyekre.

Elkészült már *Ungvár* Vármegye mappája is, valóban még az előbbeninél is nagyobb tökkélletésséggel, a' mellyből az eladni való Exemplárok már egy két helyre leküldöttek, két hét alatt leküldödnek a' többi alább megnevezett helyekre is.

A' *Magyar Atlas* már most a' következő

negyvenegy Táblákból áll, úgymint: *Bács* és *Bodrog* törvényesen egygyesült Vármegyék mappáiból, *Baranya*, *Békés*, *Beregh*, *Bihar*, *Csanád*, *Csongrád*, *Esztergom*, *Fejér*, *Gömör* Vármegyék, és a' véle törvényesen egygyesült *Kis Honti Kerület* mappáiból, azután *Győr*, *Heves* és *Külső Szólnok* törvényesen egygyesült Vármegyék; és *Krassó*, *Liptó*, *Máramaros*, *Moson*, *Pest*, *Pilis* és *Sólt* törvényesen egygyesült Vármegyék mappáiból. (*Pest* Vármegye Táblájára van mettzve a' *Jászság*, a' *Nagy* és *Kis Kún-ság* Kerülete is, melly nints függésben a' *Nemes Vármegyétől*) nem külömben *Po'sega*, *Po'son*, *Sáros*, *Somogy*, *Sopron*, *Szabolcs*, Vármegyék mappáiból; (*Szabolcs* Vármegye mappáján szemlélni lehet a' hat *Hajdu Városok* Kerületét is, mellynek magának különös *Jurisdictionója* vagon) végre *Szathmár*, *Szala*, *Szerem*, *Temes*, *Thurótz*, *Tolna*, *Torna*, *Torontal*, *Ugotsa*, *Ungvár*, *Vas*, *Verötze*, *Veszprém*, és *Zemplén* Vármegyék mappáiból, és az *Atlás Titulusából*, a' *Jegyek Magyarázatjából*, és a' *Gömör* Vármegyében fekvő *Baradla* nevü Barlangnak két külömbféle rajzolatjaiból.

Ezeket a' mappákat találni lehet: *Po'sonban* *Schweiger* *András*, és *Wéber* *Simon* *Péter* Könyvárosok bóltjaiban. *Sopronban* *Tiszt.* *Rájts* *Péter* *Professor*; *Veszpremben* pedig *Tek.* *Takáts* *József* *Fiskális* *Uraknál*, *Pesten* mind *Kilián*, mind *Kis István*, mind pedig *Eggenberger* *Könyvárosok* bóltjaiban. *Egerben* *Tiszt.* *Horváth* *Eusebius* *Professor*, *Debreczenben* *Tiszt.* *Sárvári* *Professor* *Uraknál.* *Kolosváratt* *Tek.* *Markos* *Mihály* *Urnál*, *Nagy* *Mélt.* *Gróf* *Bánffy* *Gubernátor* *Ö* *Excellentiája* *Titoknokjánál.* Egynek egynek az árra még ez úttal 20 krajtzár, jólehet a' papirosnak s. a. t. igen felment az árra.

Vége a' 2-ik fertály *Eszkendőben.*

NAGY BARTSAI

MÉLTÓSÁGOS

BARTSAI ÁBRAHÁM

UR Ö NAGYSÁGÁNAK

A' TSÁSZARI KIRÁLYI FELSÉG

EGYIK NAGY ÉRDEMŰ

OBERSTERÉNEK

VÉLETLEN HALÁLÁN

ESETT

SZOMORUSIRALMA

AZ Ö NAGYSÁGA

EGYIK ALÁZATOS TISZTELŐJENEK,

ÉS SZOLGÁJÁNAK.

Életből lessz Halál. — Halálból lessz Élet.

Illy Váltó Kenyeret ád, e' földi Élet. (1)

Az Élőnek Halál ez Életben Vége.

Oh Halandó néked mely szomorú Vég e!

Mit mondék? — szomorú? — de sőt inkább öröm.

Mikor meg édesül a' keserű úröm.

Tám jó vólna még is élni e' Világban!

's Mindég gyönyörködni ebben mint Virágban.

Nem — — Mert ez az Élet változó mint a' Hold.

Szenved itt az Ember, mint Ekétől a' Hold. (2)

Ha itten valaki mindég tsak örülne:

Ugy is olly lenne, mint Malom ha örölne.

Az öröm el szórná melegével 'Sirját.

's Végre tsak meg nyerné bánattal a' Sirját.

(1) Nemes Magyar Országban, a' Buzát, közönségesebb Névvel Életnek nevezik. — Van pedig ollyan Buza vagy *Élet*, mely Váltó Buzának neveztetik. — Mi nállunk ezt a' *Váltó Buzát* egyik esztendőbe Ősszel: másikba Tavasszal szokták vetni. — Jó Kenyere van.

(2) A' Buza vagy Élet: ugy a' Törökbuza, vagy Tengeri, vagy Málé Szántó Földek, *Holdaknak* neveztetnek. — A' *Hold* szántó földek szenvedni mondatnak, mikor szántatnak. — Az emberi szenvedés is, hasonlítottván a' szántáshoz, az mondatik Solt. 119. 3. *az én hátamon szántottak e' szántók, és hosszú barázdát vontak.* az az: keményen és sok ideig nyomorgattak engemet a' nyomorgatók,

Ha pedig csak sirna: — mint gyertya el fogyna,

Nagy hamar: — 's semmihez jó szível nem fogna.
Jobb hát hogy ez Élet olyan, mint az Óra

Melly jár jól, — 's rosszúl, — mig üt a' végső — óra.
Mert rossz nélkül a' jót, nem tudnók betsülni.

Rossz Széken rossz: de jón, egy igaz Bets ülni.
A' ki vagy jót, — vagy roszt, — tsak egyedül kostol,
Igazat nem itél e' kétféle Kostrol. (3)

De ki mindeniket, változva izeli,

Mindeniknek külömb külömb izét leli.

Igy tud az egyikről itélni másakra.

Ezt mondván: — ez imez, e' pedig más Ikra. (4)
Mindenik külömböz asztali életben. —

A' jó és a' rossz is e' testi Életben.

Itten az Embernek a' jó Élet nagy jó

De változó. — Mert így rendelte a' Fő Jó.

Igaz ez is: — sajnos a' szomorú Halál,

Melyben, nem tudhattya, az Ember hogy hol áll. (5)

(3) *Kost*, közönségesebben mondatik a' Marhák eledeléről:
de mivel minden ember a' Marha munkálkodása; a' szántás,
vetés, 's bé hordás, után él: melyről így szoll a'
bölcs Salamon is Péld. 14. 4. *a' gabonának bővsége az
ökörnek erejéből vagyon*: tehát a' Koszt név alatt érthet-
tyük mind azt, a' mivel Marháink munkálkodása után
élünk.

(4) Tzélozás vagyon a' Halaknak Ikráira, avagy benne
lévő véghetetlen sokságú apró Tojásaikra: mellyek nem
mind egy aránt jók: tehát az ember is válogatva eszi azo-
kat: — a' testi életnek változásaiban is nagy a' váloga-
tás: — sokszor az életet, sokszor a' halált kívánnya az
ember; gondolván hogy egyik jobb mint a' másik; 's az
is; mindenik külön külön a' maga idejében.

(5) A' Tudósoknak az a' Vélekedések, 's ítéletem szerint
helyesen is: hogy a' mint egy ember sem tudja azt az

Mit mondék? — nem tudja? — tudja a' nagy Lélek,
 A' kiben lakozott a' Teremtő Lélek.
 Tudja, hogy mind a' jó mind a' rossz itt szemét.
 Még is rosztól, jóra emeli tsak Szemét.

* * *

Halandó vagy! — azért ne várj erős állást;
 Jere hát! — készítsünk más erősebb Allást. (6)
 Ellyünk hogy ha lehet sok Esztendőös Számot,
 De a' más Élethez tartsunk nagyobb számot.
 Ha kérded: — hogy te légy, ugyan itt mi-tévő?
 Emberséges ember légy: — 's minden jó-tévő.
 Kedvesidnek add meg, azt, mi a' Hazadé.
 Hazádnak pedig azt, a' mi a' Hazadé.
 A' Királynak szolgálj: — Magadnak: — 's Polgárnak.

Idő Pontot, melyben születtetett e' Világra: így mikor meg hal is, a' halál utolsóbb Pontyait eszébe nem veheti 's nem érzi. Erre a' Vélekedésre van itt is a' Tzélozás. —
 — Arra pedig nintsen, hogy az ember ne tudná, hogy mikor ő meg hal, jó, vagy rossz állapotban hal e' meg mint *Aristoteles* bizonytalankodva. — Mert a' kik jók, és jól éltek, jól is halnak meg: a' rosszúl éltek pedig érezik, hogy rosszúl halnak meg, 's a' miatt tapasztalhatóképen kéttségbe is esnek.

(6) Hasonlatosság vétetett az Építő Mesterekről, kik, míg az építendő Épület fel épül, a' mellé erős Állásokat szoktanak fel állítani, hogy azokról annál bátorságosabban dolgozhassanak.

A' Szent Asztalnál te, így léssz jó Pohárnak. (7)
Ne tégy olyan dolgot, a' millyen nem illett.

Igy még a' roszkor is semmi rossz nem illet.
Semmi rosznak ne légy soha semmi oka.

Igy annyit nyomsz fontban, mint nállunk az
Oka. 8)

Élted lesz oly kedves mint az Arany Alma.

El nyugvásod olyan mint Jákobnak álma. (9)
Ha kedves lessz minden járásod kelésed.

Nyugvásodból léssen jóra fel - kelésed.
Virtusod érdemlett jutalmat ha nem nyér

Itt. — Elég ha Nemes szíved téged meg nyér.
A' Virtus jutalom ö maga magának.

(7) A' Pohárnak, az asztalhoz meg kívántató szükséges jók-
nak el rendelője: sokszor le is ül az asztalhoz. — A' men-
nyei Boldogság is, hasonlítatik Asztalnál való üléshez,
ezt mondván arról a' Kristus Luk. 22. 30. *adom néktek,*
hogy egyetek, és igyatok az én asztalomon az én Orszá-
gomba. — Erre a' Boldogságra van itt tzelőzés.

(8) Egy Oka, Fontal való mérésnek a' neme; egy Oka té-
szen két Fontot és egy Fertályt: és így több egy közön-
séges mérésnek egy Fontjánál.

(9) A' Móses Első Könyve 28dik Része azt bizonyítja:
hogy Jákob Pátriárka, *Luz Várossa Határán* hálván egy
éjjel, párna helyett egy követ tett feje alá, 's azon el-
alutt; a' mikor is álmában ezt látta: hogy egy *Lajtorja*
áll vala a' földön, melynek magossága az Eget éri vala:
és azon az Istennek Angyalai alá 's fel mennek vala: az
Úr pedig a' Lajtorjára könyökölvén, Jákobot szent Igé-
reteivel és Áldásaival biztatta. — A' Jákobi álmom tehát,
csak egy olyan tsendes álmod jelent, melybe nem vala

Tisztességet tégyünk tehát ő Magának (10).
Virtusod tenéked elég nagy Tisztelet,

Ha szolgálattyaiban töltöttél tiz Telet (11).
Sokkal inkább hogy ha egész Életedet,

Ennek adtad: — 's ezért etted Életedet (12).
Mehalsz! — 's ekkor mondják: a' Nagy Embert
meg holt.

Nem vagy ekkor még is valójában Meg-holt,
Mert élsz mindeneknél Híredben, Nevedben.

Es arany betűkkel írva lessz Neved benn,
Az Emberiségben, bár benned egy héjja,
De emlékezeted kedves mint Fa-héjja. (13)
Igaz! — hogy ez Élet áll a' semmiségen.

El múlik! — 's maradas nintsen semmi Égen. (14)

mi testi hiábanvalóság, hanem istenes, jó, és szent dolgokról való képzelődés vagyon; melybul való felserkenés, még több szent elmélkedésekre bírja az embert.

(10) A' Virtus betsüllést érdemel, mintha valamely Személy volna: tehát ez a' betsüllő szó: ó Magának, e helyett tétetett: ő Kegyelmenek.

(11) Az esztendő egyik Részének a' Télnek említése nem azt teszi: hogy a' virtusban csak Télbe gyakorollyuk magunkat: hanem egy egész esztendőért vetetett.

(12) Az Élet név, itt is abba az értelembbe vétetett, mint az 1 ső Szám alatt.

(13) Fahéjja, igen kedves Fűszerszámnak a' neme.

(14) az az: semmi Clima, semmi fele Levegő alatt: vagy senki e' földön.

7
Nevezd a' Halandót bár halandó Névvel.

Bizony még sem vész, a' *Nagy Halandó Név* el.

* * *

Kell e' néked erre egy Halandó Példa?

A' ki nem egyéb volt, hanem egy illy Példa. (15)

Ki minden dolgában egy Igaz és Nagy volt.

Volt! — de azonba él ez a' *Halandó Volt*.

Ki mondjam e' *Nevét*? — — ah szívem ettől fél!!!

Kit sírat minden Jó, 's az itt maradott Fél. (16)

Oh *Nagy Név*! — a' mellyet adott vala az Ég,

Mért, mint gyertya, tovább nem világol 's nem ég.

Valamint tündöklék Égen a' fényes Nap:

Igy világolt nállunk e' *Nagy Név* mindennap.

Le ment a' Nap, 's vagyon utánna setétség.

E' *Nagy Név* Teste is, olyan mint setét Ég,

El ment az a' Lélek a' mely abban lakott;

Mért nem szállíthatni vissza ezt a' Lakót?

Azért: — mert *el hagyta ezt a' rossz Világot*.

A' hol vagyon: — vagyon sokkal jobb Világ ott.

A' *Nagy Lélek* által erre itt készüle.

(15) Az elsőbb szó, Példa, deákul *exemplum*: a' másik *exemplár*, mely Személyre illik leg jobban.

(16) *Fél*, az az: a' *Nagy Megholtak* igen kedves és szeretett Uri Élete Párja, Méltóságos Gróf Bethlen Susánna Ur Asszony ő Nagysága. — A' *Nagy Megholt*, nagy derék, és jó ember lévén, sajnállyák mindenek halálát.

Oly Székben, (számára melly régen kész) üle.
Nagy Lélek! — tégedet vallyon köztünk mi ért?

El mentél 's el hagyta: — ugy de vallyon miért?(17)
Hiszem mi tiszteltünk háládatos szívvel.

Most is téged szívünk, szívünk szerint szivell. (18)
Ezt mondod : — tsak ezért ; — mert az *Ur el hiva.*

Illyen a' *Nagy Ember!* — ki mindenben Hiv — ah!!!
Az *Ur* el ragadta. — de mi érte sirunk.

Mig nekünk is készen lészen a' mi Sirunk.
Bár el mentünk volna mi is *Nagy Lelkeddel.*

Hogy hagyta bennünket ide, *Nagy Lelked* - el?
Nagy Ember, — 's Jó Ember voltál, az *egy Testben.*

Nagy Lelked Nagyságát érezte, sok Test benn.
Nagy voltál, 's Nagy lettél, *Nagy Lélek* mindenben.

Minden is ezt mondja rólad, mind künn mind
benn.

Nagy voltál mindennap a' Keresztyénségben.

Adományod is sok a' Keresztyén Égbén. (19)
Segítséged nyerték sok szegény Tanulók.

Egyen egyen, a' kik ezt mondták: — tanulók.
Szeretted a' Vallást 's ennek hiv Szolgait,

Minden bizonyságom a' ki most Szolga itt.

(17) Rendszerint való Lakhelye a' *Nagy Megholtnak*, volt *Maros Solymos* nevü Falu, *Dévához*, gyalog menve egy órányi Föld. — Ő Nagyságok pedig tsak Levegő változtatni, 's magokat mulattatni mentenek vala *Tsora* nevü Jóságokba, mely *Alsó Fejér Vármegyében* vagon, *Dévához* mint egy négy mértföld.

(18) Az az: kedvellünk, szívünk szerint szeretünk.

(19) Az Eklésia, a' Keresztyénség Egének neveztetik, mivel az Égiekről gondolkodik abban legtöbbet a' Keresztyén.

Étellel, Itallal, jól tartád, 's beszéddel.

Szolga Társom! — elé állj, 's rendre beszéld el.
A' *Márs* Táborának volt híres Vitéze (20)

Sok más vitéz mondta rólla: — be Vitéz e'!
Nagy Tudományait esmérte a' *Pallás*. (21)

Mind egy volt, kezében vagy Penna, vagy Pallos.
Böltessége vala igen szép ékesség.

Szemének forgása, mint a' szép ékes Ég.
Thémis Törvényéből tanúlt Itéletet. (22)

Mindenbe mindennek jó Itéletet tett.
Mutatott a' Jókhöz szíves Barátságot.

A' holott járt és kelt, volt a' Barátság ott.
Az ő Tselédinek Serege volt számos,

Kiki fizettetett úgy, mint volt Napszámos.
Nagy 's szép Udvarából ki esék ez a' Fő
Mindennek e' miatt bánatban feje fő.

Meg felelt magának nagy hírű Nagy Neved.

AdjUram más Illyent!!! — 's azt tőlünk el ne vedd.

(20) Előbb volt, a' Ts. K. Felső Testörző Magyar Seregének egyik Tagja: az után a' mult Török háboruban egy Fő Kapitány: — az után a' Testörző említett Seregnél Fő Hadnagy és Oberster.

(21) *Pallás* a' Régiéknél volt, a' Böltességnek is, Vitézségnek is Istene: mivelhogy az igaz Vitézség okosság által ditsőséges: e' nélkül pedig csak vakmerőség.

(22) *Thémis* volt nállok, a' Törvénytételnek, és így, a' perlekedők között az Igasság ki szolgáltatásának Istene.

Oszlopot tenéked emellyünk e' Kőből?

Vagy Könyvet hullassunk annyit mint egy
Kőből. (23).

A' Kö Oszlop romlik az Idő jártával.

Ah! — sok *Nagynak Neve* eképen járt avval.

Írásba — 's Szívbe — jobb hogy ha meg lessz Neved.

Nézz vissza *Nagy Lélek!* — és ezt jó neven vedd.

Egy *Nagynak* el menni innét nem hallatlan.

Bár lett volna ilyen Eset most hallatlan!

Fejedelmi Érből, hogy folya ki e' Vér? (24)

Hallására szívem dobog bennem és vér.

(23) *Kőből*. Véka Méréssel való számlálásnak neve: nálunk egy Kőből négy véka.

(24) Nagy Méltóságú, néhai *Bortasai Akos* Erdellyi volt Fejedelemnek Maradéka a' *Nagy Megholt*, ki is Fejedelmeskedett 1659. Eszt. — — A' Maradék és az Atyafiuság Vérének mondatik. — — De itt, a' Vér ki folyása nevezettel arra van tzelezés, a' mi történt a' *Nagy Megholtan*: t. i: e' folyó 1806-dik Eszt. *Mártzius* Hónap 2dik napján estve, a' *Nagy Megholt*, vatsorálván *Tsorán*, két Katona Tiszt Urakkal; az után le fekütt, 's el is alutt: ezen aluvása közben meg is holt; de hány órakor, nem tudatik. — Más nap Reggel a' Katona Tiszt Urak, tsak várták fel kelését; de nem költ fel: a' leg belsőbb Tselédjének mondoták: hogy mennyen bé a' *Nagy Megholt*hoz, és jelentse meg, hogy siető uttyok lévén nékiek, el akarnak butszuzni: amaz nem bátorkodott egy elsőbben, gondolván hogy aluszik; azért hát nem háboritya fel: hanem látván, hogy szokása ellen; Déli 10. óra felé is, tsak nem kél fel, sem nem hiva bé senkit: bé ment a' Háló Házba: láttya hogy a' *Nagy Megholt*nak, jobb keze ki van egy kevésse nyujtva a' Paplan alol: szeme bé hunyva: szája bé fogva: azt gondolván hogy aluszik, tehát taszitya a' *Nagy Urat*: ki nem mozdulván semmit: ekkor veszi észre, hogy már

Egy hires Nagy Főrből, le törött egy Nagy Ág.

Meg emlegeti ezt mig lessz *Nagyág, Nagyág.* (25)
Halál! — valál ennél egy orozba maros. (26)

Ki ott disz volt, a' hol foly a' Nagyviz Maros(27)

Ki lakék leg többet ennek egyik Partyán. (28)

Mért nem valál kérlek ennek élte pártyán.

meg hülve, és halva vagyon: ki takarják, 's láttyák, hogy a' háló Fejér Lajbliján, nélhány tsepp Vér vagyon, mely az Orrából folyt ki: jobb fele egészen el szederjesedett és feketült is, a' gutta ütés miatt. — A' Grófnéja *Tsoráról* le jött volt *Maros Solymosi* Jóságokba: és halála meg tudása napján már vissza is indult volt, 's uttyába találta, a' szomorú Hirmondó.

(25) *Nagyág*: egy Falu neve, két órányi távolságra van mind *M. Solymostól*, mind *Dévától*, mellyet a' *Bartsai Nagy Familia* bir. — Ezen Helység Határan vagynak, sok és gazdag, Arany és Ezüst Bányák: — Ezen Helységből sok a' mindenféle Jövedelem is.

(26) *Orozba-maros*. Ez a' *Kutyáról* vagy *Ebről* mondatik, hogy orozba marja, vagy harapja az embert; minden előre való ugátas nélkül, hogy az ember nem is gondolkodhatik maga oltalmáról: — így a' Halált is lehet orozba marónak nevezni: hogy előre minden jel, vagy nyavalya nélkül, hirtelen és véletlen megöli az embert.

(27) Egész Erdély Országának, leg nagyobb folyó vize a' *Maros Vize*, mely az Északi részen *Gyergyó Székben*, a' *Tarko* nevű Hegyből eredvén, ezen Országon keresztül mégyen, 's Magyar Országban *Szeged Várossánál* a' *Tiszába* szakad. — Mikor már az *Írók* valamely Orzágnak főbb folyó vizét említik: ezen név alatt mindenkor, az egész Ország értetik.

(28) *M. Solymos*, főbb Lakhellye volt a' *Nagy Megholtaknak*: ez a' Helység a' *Maros Vize Partján*, kies, szép, 's jó Levegőjű helyen fekszik.

Ennek a' Jó 's *Nagynak* ugyan nem kedvezél.

De még is ő annál, — ki nekünk kedvez, él.
Iparkodtál bezzeg meg ölni Őt' sokszor. (az az Őtet)

Nem tudná le irni valóban azt sok Sor.
Mikor Vitéz lévén, rántá bátron Kardját
El mentél meg látván a' fel emelt Karját. (29)

Az után Utakra küldéd mint Követet.

Hegy tám éhvel itt hal: — még is nem Követ ett. (30)
Sőt a' Járás Le ke, (31) tett belölle Ujjat.

Te pedig bé hajtád a' mutató ujjat.
Az után próbálál egy 's más irigységgel.

De tűz, 's víz között, az irigység ége el.
Végre nyugolamba maga magát tette.

Melyben folyt éltében, szép volt minden Tette. (32)

* * *

Régi *Abrahám* volt Baráttya Istennek (33)

Igyen volt Baráttya a' Nagy Isten *Ennek*.

(29) Tzélozás van, Katonaságabeli egy terhes forró nyavalyájára, melyből mindenek reménysége kívül, igen hamar ki gyógyult, 's Szolgálatyát folytatta.

(30) Mint Ts. K. Kurir, járt Hámburgba, Hollándiába, Olosz Országba, Helvétziába leg nevezetesebben. — —
A' ki utaz, jól tudja, hogy sokszor sok Hellyeken, még pénzel sem kap eledelt magának; majd meg hal éhvel.

(31) Déák nyelven: *Experientia*.

(32) az az: tselekedete.

(33) A' régi Ábrahám Pátriárka, kinek Nevét viselte a' *Nagy Megholt*, Isten Barátjának mondatik: 2. Kron. 20. 7. — Esa. 41. 8. — Jak. 2. 23.

A' Földnek Javával vala meg áldatott,

Mellyért Isten Neve, vala nálla áldott.

Ezen Áldásból volt sok szegénynek Része.

Ah!!! — a' Jövendőre el tett drága Rész e'!

Bár ma is mindnyájon jól tenne mi velünk!

De helyette Fele, ilyen lessz mint vélünk. (34)

Oberster BARTSAI ABRAHÁM el nyugott!!!

Hisszünk hogy Ábrahám Keblébe meg nyugott. (35)

Tsendesen le fekütt Örző Szárnyok alatt. (36)

's El altatott attól ki mindent el alat.

Az Örző hiveséggel, tsak Lelkét örzötte,

's Magával el vitte: — ah! milyen örzet e'?

A' Testét itt hagyta: — imhol a' *Sir-halma!*

Ez az eset immár minden Jók *Siralma.*

Szerentsétlen *Tsora!* melybe e' *Nagy* meg holt.

Kiáltad: — itt nyugszik! — egy igen *Nagy Meg-holt.*

(34) Vélünk: az 'az: vélekedünk, reménylünk; sőt bizonyosok is vagyunk már benne: Ki grátziáit ez előtt is meg bizonyította, 's bizonyítja, mint egy valóságos kegyes jó Pátrona.

(35) Az Istennél való létel, mondatik Ábrahám Kebelében való vitettetésnek. — Luk. 16. 22. A' Barát együtt szeret lenni Baráttával: ha azért Ábrahám Isten Baráttya lévén, az Istennel együtt van: bizonyosan az is együtt van Istennel, a' ki az Ábrahám Kebelében vagyon.

(36) Tzélozás vagyon, az Örző (*Tutelarís*) Angyalokra; mert azt mondja 'Solt. 34. 8. *tábort jár az Úr Angyala az ötöt félök körül: és meg szabadítja őket.* — Az Angyalok pedig Szárnyasoknak festetnek, és mondatnak; mert a' Sz. Irás is, Esa. 5. 2. Ezék. 1. R. Jel. 4. 8. 's másutt is, ilyeneknek mondja.

Szerentsés *Tsora!* — mely, magadévá tetted,

Minékünk pediglen gyászos e' jaj Tettet!
Nállad van, — Nevében egy *Élő — Haladó.*

Ki olyan volt mint Nap, a' melly le haladó.
Gyászollyad e' *Napot* te ékes kerek Ég.

Sirassad egész Föld, melly egy szép Kerekség.

* * *

Sirassad el maradt *Életének Fele!!!*

Kikről ezt mondták: — be szép egy Pár Fél e'!
De légyen tenéked még is Vigasztalás.

Attól a' Fő Úrtól, Ki Fő Vigasztalás.

Gróf BETHLEN SUSANNA! — ékes Liliom szál! (37)

Légy meg áldott attól, Kitől a' Jó ránk száll.
Végre mint jó Férfjed, — Te is Istenhez férj.

Hogy egy Helybe légyen mind Feleség mind Férfj!
Dicső Maradéki Fejedelmi Vérnek!

Birtossi légyetek a' sok Arany - érnek. (38)

Nagy *Familiátok* légyen oly szapora

Mint a' kivánt Felleg tápláló zápora.

Házatokban légyen a' bővséges áldás.

Autól az Aldástól, ki maga Fő Aldás!!!

* * *

Nagy *BARTSAI LÁSZLÓ!* — leg különösebben

Nagy Uri Házaddal — légy különös ebben:

(37) A' *Susanna* Név, Magyarúl Liliom szálat tészen.

(38) A' sok Arany 's Ezüst termő Helynek: a' nemes *Virtusnak*, mely drágább és hasznosabb minden Aranyuál 's egyébnél.

A' Megholt *Nagy Lélek*, *Lelke* réád szálva

Légyen! — 's Házaidban, mellyekbe vagy szálva.
Kedves Gyermekeid mindnyájon élyenek.

Benned élyen Virtus! — Te pedig ély ennek.
Midön immár el ment, egy földi Jóltévönk.

Légy hasonló hozzánk! — — Add meg Főbb
Jóltévönk!!!

* * *

Oh Megholt *Nagy Lélek*! — Jóságid Hálálom!

Nagy Neved hirdetem! — mig el jő Halálom.

Nagy — 's FőPátronusom! kisebb Szolgád szolgált,
Téged — 's Porod felett most is mint Szolga ált.

Temetésed felett illy szókat írt Könyvel. (39)

Kit gyakran oktattál Beszéddel és Könyvel. (40)

e' tsoraI

kriPtában tétetett

egy

haLhatatlan haLanDónak

nagy tes.e.

ki Is

(39) az az: Könyhullatással.

(40) Sokszor adott olvasásra Könyvet, 's utasított annak ki
nyomozására, mit kell abból ki szemelni.

halhatatlanságban

Lészen.

az az:

nagybartsai bartsai ábrahám

erster ő nagysága.

* * *

Jó Mézténásom! — így veszek tölled butsut.

's Sirva járom érted, éltembe e' Butsut.

Trintsényi Sala Mihály.

Dévai Ref. Pap.